

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona

Fél évre 4 korona

Negyed évre 2 korona

Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvez lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébetkörút 41. sz.

Felelős szerkesztő: BEREZ GYULA

POLITIKAI HETILAP

Lapkiadó: MOSHÓCZI FERENCZNÉ

A tót nemzetiségi törekvések a történelmi igazság világitásában.

VI.

Tótok lázadása 1848-ban Hurban, Štúr és Hodža vezérlete alatt.

Már a márczius 28-iki lipótszentmiklósi közgyűlésen történeteket sem mondja el a broszura úgy, ahogy tényleg történtek. Ott nem egyszerű közgyűlés volt azon a napon, hanem néhány fanatikus evangélikus tót pap egész tömegét a népnek vezette a vármegyeház elé, amely ordítózza követelte a népakarat meghallgatását a így a közgyűlés határozata külső kényszer alatt történt meg. A nép egyik szónoka, valami Hroboň Samu nevű fanatikus fiatalember szenvedélyes hangon elmondott beszéd kíséretében nyújtotta át írásban a főispánnak a nép kívánalmait.

Mínthogy pedig nem tegnap történt ez a dolog, a tót krónikások pedig sok mindent, ami kellemetlen nekik, egyszerűen letagadnak, ide írjuk azokat a sorokat, amelyekkel Hodža M. M. az ő „Der Slowak“ cz. brosurájában oly lelkesen megemlékezett. „Die Verlesung dieser Bittschrift folgte der Sturm tausendstimmigen Ruf's der Zustimmung. Das war den Leuten des Magyarismus unerwartet. Mit zagenden Angstblicken sahen sie einander an, und sassen da erstarrt und ratlos, als wenn bereits eine Revolution über sie herangebrochen wäre. Nun traten mehrere von unsern jungen Volksmännern auf und feibsten mächtige, nie geahnte, geschweige denn von unsern Aristocraten gehörte Sprache. Doch nur zu bald ermannten sich die versagten Knechte des Magyarismus, und erklärten, sie könnten unmöglich jenen Forderungen Gewähr leisten, weil hierüber nur der Reichstag entscheiden könnte; se wahren nicht befugt, dem gesetzlichen Rechte der magyarischen diplomatischen Sprache irgendwie nahe zu treten; sie seien auch Slowaken, aber aus Verpflichtung

hätten sie bis jetzt die magyarische Sprache als Amtssprache gebraucht, wir sollten uns gedulden, es würde darüber der nächste Reichstag zu zu unsern Gunsten entscheiden u. s. w. Ein missbilligendes Gewormel folgte auf diese Ausflüchte unserer kleintlauten Magyaren und würde sich zu einem Widerspruchssturme erhoben haben, wo nicht eine andere Scene die Aufmerksamkeit der Menge gefesselt hätte. Samuel Hroboň, ein göttlicher, slawischer junger Mann, eine sittenheilige, Christusbegeisterte Seele, erhob nun seine elegische psalmende Rednerstimme, sprach und sprach, dass, o Wunderling du menschliches Herz! Alle Herzen und alle Gefühle eins wurden... Alle weinten nun bei der Rede eines slawischen Jünglings, womit er für seine Nation, für die unendlich geliebte slowenische Nation, einer tausendjährigen, dämonischen Macht gegen über aufgetreten.“ Lehet, hogy Hodžának ez a bombasztja tuloz, de az bizonyos, hogy ha Hroboň Sámuelnek és társainak a szabadság kihirdetése után első dolguk az volt, hogy az ezeréves demonikus hatalmat, melynek ezt az ő új szabadságukat is köszönhették, az ő pánszlávizmussal megtörni, megsemmisíteni igyekeztek, ugy igenis helyén volt a statárium kihirdetése és helyén az akasztófák ácsolása és felállításai. De hát ők tagadják ennek a pánszlávizmusnak létezését; ők tagadják, hogy valaha másra, mint a tót nyelv jogainak megvédésére, biztosítására gondoltak volna, — tagadják általában, következetesen, a történelem tanubizonyosságával, a saját maguk írásaival és ékesen szóló perfid teitkkel szemben is. Tagadják! Pedig ez az ő „halhatatlan“ hőstük, Hodža M. M. ezt írja pár sorral odébb a Hroboň Samu apotheozise után: „Hingeworfen forderte der Redner die ganze Todesmacht auf, rufte sie gegen sich selbst auf, sein irdisches Wesen tausendfach zu vernichten, wenn das, was er gesprochen, nicht die Eingebung jenes Geistes ist, der über ganz Europa bereits seit zwei

Jahrtausenden hingeschritten, anjetzt über die Schwelle des Slawentums tritt, — Kurz es war eine Scene des künftigen, slawischen Drama, wenn dies nachdem Begriffe der weltneuen slawischen Lehre mehr sein soll, als Spiel, wenn es wirkliche Sichtbare Menschgeister-scheinung ist.“ Ezt a bombasztot ugyan gyatra nemetséggel írta meg Hodža M. M., de azért aki németül tud és Hodža vesszőparipáját ismeri, jól megérti, hogy hová czéloz.

Maga a kérvény így hangzott:

„Tisztelt közgyűlés! Öszinte köszönet és bizalomteljes érzésével lépünk elétek, mint az állam polgárai, ezen beadványunkkal, melyben hálánk kifejezése mellett bejelentjük kívánalmainkat:·

1. Mindenekelőtt kifejezést adunk azon kimondhatatlanul alázatos és hálataljes érzésnek, mellyel ugy Ő Felsége nemes szive, mint azon kormány iránt viseltettünk, mely az országgyűlésen elhatározta, hogy az évek hosszu során át sóvárgott szabadságot és állampolgári jogokat minden nemzetiségl egyén szabadon élvezheti.

2. Legmélyebb köszönetet és elismerést szavazunk hazánk mindazon fiainak, akik megteremtői voltak ezen dicső eszméknek.

3. Bizalommal teljes kérésünket és kívánalmainkat pedig a következőkben adjuk elő:

a) Mínthogy ezen vármegye népe a most szerzett jogainál fogva a nemzetgyűléseken részt vehet, következőkép természetes, hogy az az általa értett tót nyelven vezettségék. Ezt kívánja az álladalom tisztessége és kötelessége, továbbá a nyilvánosság, mely sehol és sohasem éri el a kitűzött czélt, ha a résztvevők egymást meg nem értik.

b) Kívánjuk továbbá, hogy a törvények, kérvények, perek, megyei és országos hivatali hirdetések tót nyelven eszközöltessenek, ezt hozza magával ezen vármegye kormányzatának kötelessége és szükségessége, hogy a megye minden lakója, a jog

és politika minden esetében, kellőképp tájékozva legyen.

c) Kivánjuk továbbá, hogy a tót honpogároknak szükséges tanítása és kiképzése az anyanyelven történjék; miért is a szükséges előkészületek azonnal fogantatba veendő, — s tót népiskolák állítandók fel, hogy azokban érdemteljes állampolgárok képeztessenek ki. Ezen cél pedig csak akkor lesz elérhető, ha ott a tanítás nyelve az anyanyelv, a tót nyelv lesz, s csak így leendő továbbá elérhető az, hogy az e hazában szükséges többi nyelveket is könnyen elsajátítsák.

d) Kivánjuk, hogy ezen vármegye tót nemzetiségű tisztviselői hivatalos uton oda törekedjenek, hogy a nép ügyei mentül előbb rendezve legyenek. Ezt hozza magával a közeledő képviselőválasztás szüksége.

e) Kivánjuk és kérjük s kérni soha meg nem szűnünk, hogy Liptóvármegye egész intelligenciája, minden földesúr s a nép jóakarói... oda törekedjenek, hogy a mi tót nemzetünk igazságos jogait és általános szabadságát mielőbb kivánják, melyről mi le nem mondunk, lemondanunk nem szabad. Ez nekünk úgy a politikai, mint a társadalmi életben szent és sérthetetlen, most és örökké. Ezt kívánja az Isten és a tisztalelkű emberiség, amely nélkül a világon minden szabadság és igazság csak szegény és gyalázat. Ezt követeli a mostani idők szelleme, melyben minden ember annyit ér, amennyit tud. Mennyivel inkább áll ez egy nemzetre.

f) Követeljük, hogy a most előadott kívánalmaink első sorban a megye jegyzőkönyvébe iktattassanak s azután minden megyének, minden magyar és horvát hatóságnak, valamint Ö Fenségének, István nádornak s végül a magas magyar miniszteriumnak megküldessenek és pedig azon okból, hogy a szabadságnak és emberiségnek minden őszinte barátja a mi igaz jogainkat támogathassa. Illő mély tisztelettel maradunk a nagyra-becsült megyei közgyűlésnek őszinte hívei.

A május 10-ére Liptószentmiklósról tervezett tót népgyűlés elé terjeszteni szándékolt kérvény már tovább megy, mert ez már az egész „tót nemzet“ nevében még tót egyetemet s más egyebet is kér és kíván, de nehogy gyanút keltsen vele, még elég szerény és alázatos hangon, — pedig akkor már készek voltak a Bécsből kapott lázító iratok, amelyekben a

tót népet fegyveres fölkelésre föl-hívták. — A kérvény így szól főbb pontjaiban:

1. A tót nemzet felébredt 900 éves álmából s mint ezen ország ősz nemzete, arra az öntudatra jutott, hogy daczára annak, hogy a tót nemzet bajnokai sokan vértettek el a magyar koronáért, mégis mindeztől a tótokat a magyarok minden jogaiktól megfosztották és nemzetiségüket lábba tiporták. De a tót nép a szabadság eme magasztos óráiban nagy-lelkűen megbocsájt a magyaroknak. De egyben, mint ezen szent országnak hajdan egyedüli birtokosa, felhívja a magyarokat, hogy az ország összes nemzetiségét juttassák ahhoz a szabadsághoz, melyet ők élveznek.

2. Az országgyűlésen jelenlévő nemzetiségek képviselői saját anyanyelvükön beszélhessenek.

3. Etnografiai határok megállapítását követelik, hogy minden nemzetiségű polgár az ő nemzeti központjához huzhasson, hogy így sok esetben a magyar kisebbség ne legyen kényszerítve a tót többségnek s viszont egy tót kisebbség a magyar többségnek szolgálni.

4. Hogy az országgyűlési képviselők köteleztessenek küldöik megbízatásához alkalmazkodni s hiütlenség esetén büntetés alá vonassanak. Ez főképp a tót nemzet érdekében szükséges, mert ennek legtöbb árulója van.

5. Kivánjuk, hogy a megyegyűlésen, ezen tót etnografiai kerületben, a tárgyalás nyelve tót legyen.

6. Kivánják a tót nemzetiségi elemi, polgári, reálisokolák, továbbá tanítóképezdek és papnöveldék, valamint gimnáziumok, liceumok, akadémiák és egy tót egyetem felállítását.

7. Kivánják, hogy a magyar vármegyékben a tót nyelv az iskolákban taníttassék.

8. Kivánják, hogy a magyar nemzet szupremáciája a többi nemzetiségek felett megszüntessék s a nemzetiségi zászlók akadálytalanul használhatassanak; továbbá, hogy a tót etnografiai kerületből besorozott tót nemzeti gárdák tót nyelven vezényeltessenek és oktattassanak.

9. Kivánják a választási jog kiterjesztését oly irányban, hogy minden 20 éves egyén választó és a 21 évet betöltött egyén már választható legyen.

10. Kivánják a sajtószabadságot, a lapbiztosítékok eltörlésével; — továbbá a teljes gyűlekezési és egyesülési szabadságot, mert, ugymond, fájdalommal kell tapasztalnunk, hogy

a tót vidéken elterjedt terrorizmus által ezen gyűlekezési jog annyira elnyomatik, hogy a népnek már szabad ég alatt való megszólítása is rebellizmusnak minősítettik.

11. Kivánják, hogy azon falusi gazdák, kik birtokaiktól, különböző egyének által becsapva megfosztattak (?), jogos tulajdonaikba vissza-helyeztessenek.

12. Kivánják, hogy Král János tót költő és író, továbbá ennek barátja, Rotárides bejbeli tanító, kik Ipolyságon bebörtönöztek, szabadon bocsájtassanak.

13. Kivánják a lengyel szabadság visszaállítását.

14. Kéri a miniszteriumot, hogy ezen fentebb előadott követeléseket teljesítse.

Mindnyájunk figyelmébe.

Az Országos Magyar Szövetség, amelynek Turócvarmegyében, meg a Felvidéken is számos tagja van, a múlt évi választások előtt megállapította azon elveket, amelyeket tagjainak követésre ajánl oly helyeken, ahol a magyar pártok jelöltjeivel szemben nemzetiségi jelölt áll.

Ezen elvek megállapításában hazánk kiváló politikusai vettek részt és így méltán tekint-hetjük azokat olyan sarkigazságoknak, amelyek mindnyájunk megvizsgálására érdemesek.

Ezen elvek a következők:

a) „az olyan választó-kerületekben, hol a nemzetiségi párt jelöltet állít, a hazafias érzésű választó polgárság, felretéve minden párt-tekintetet, ama hazafias párt jelöltjét támogassa, amelyiknek legtöbb kilátása van a győzelemre és azt ne egy párt, hanem az „egyesült magyar-ság“ jelöltjének tekintse.

b) Ha egy tulnyomóan nemzetiségi választókkal bíró kerületben valamelyik hazafias párt jelöltjéül kifogástalan multu és hazafias érzésű nem magyar nyelvű egyéniség lép fel, vallva és hirdetve az illető párt elveit minden nemzetiségpolitikai kikötés nélkül, az Országos Magyar Szövetség tagjainak ajánlja, hogy kifogásolják, vagy ellene állást foglaljanak.

Ellenben a leghatározottabb ellenállást ajánlja azok ellen, akiknek politikai multjuk megbízhatatlan vagy nyílvánvalóan magyar-ellenes törekvések szolgálatában állottak, még akkor is, ha most az egyéni érvényesülés szempontjaitól vagy más tekintetektől vezet-tetve, minden nemzetiségpolitikai kikötés nélkül, mint valamelyik hazafias párt jelöltjei lépnének is fel, mert multjuk alapján fel lehet tenni, hogy azonnal kétértelmű, vagy éppen ellenséges magatartást foglalnak tanusítani mi-helyt oly törvényjavaslatról lesz szó, melynek célja a határozottabb magyar nemzeti törekvések érvényre juttatása.

c) Miután a nemzetiségekkel való pak-tálás egyetlen hazafias pártnak sem szolgálhat olyan gyarapodására, mely egyenértékű volna ama károkkal, amelyek az ilyen megalku-vásokból származva érik helyenként és ál-talánosságban a magyar nemzeti érdekeket,

az Országos Magyar Szövetség felkéri tagjait és a választó polgárokat, hogy igyekezzenek teljes erejükkel odabátni, hogy a nemzeti pártokkal, vagy e pártok vezetőivel választási czérből pakumtot sehol se kössenek. Ha valahol ez mégis megtörténék, ellene tiltakozzanak.

d) Tiszta magyar kertletekben, vagy ott, hol a fennebb említettekhez hasonló esetek nem fordulnak elő, az Országos Magyar Szövetség tagjai magatartását illetően nem kíván semmiféle kivánságának kifejezést adni, — viszont tagjai esetleges pártpolitikai magatartásából sem tart jogosultnak semmiféle következtetést magára a Szövetségre, amely alapszabályai értelmében politikai kérdésekkel egyáltalán nem foglalkozik.

A mi viszonyainkat tekintve, a körülmények hangosan követelik, hogy ezen elvek szigoruan betartassanak. A szucsányi kertletben a magyarság egy része függetlenség, a másik része pedig alkotmánypárti képviselőjelöltet kíván felállítani. Ennek a nézeteltérésnek el kell simulnia, még pedig békés közös megállapodás útján a magasabb szempontok, de különösen annak megszivlelésevel, hogy amennyiben a magyarság tömörítése nem sikerülne, ez a kertlet menthetlenül a tót nemzetiségiek kezébe kerülne, a mit pedig egyik magyar párt sem akarhat. Reméljük, hogy mire e sorok napvilágot látnak, a felmerült differenciák már elenyésztek.

Tót dolgok.

Egy köztisztelőnek örvendett, derék tó ember halt meg a minap, Bachát Dánielnek hívták és évtizedeken át budapesti evang. lelkész, esperes, mult év óta pedig püspök volt. Felvidéki tót családból származott, tót egyháznak hirdette Isten igéjét tót nyelven és ugyancsak tót nyelven jelentek meg fordított és eredeti irodalmi művei. Nem tartozott sem mint pap, sem mint író az országos, vagy éppen világhírű emberek közé s nem is igyekezett nagykn látszani, hanem istenadta tehetségét nagy szorgalommal párosította s tett annyit, amennyi tőle telhetett. Fordított magyar írók és költők műveiből is s e néven levelező tagja lett a Magyar Tudományos Akadémiának; kiváló papu tulajdonságaiért esperes és püspök lett, emberi szép vonásaiért köztisztelőnek örvendett és senkinek sem jutott eszébe, hogy Bachát Dániel tót születésű, hogy tótul prédikál, kereszttel és temet és hogy a tót irodalomnak a munkása és hogy ezért kevésbé tiszteltre méltó. Szerették, tisztelték magyar részről is, tót részről is, — de a tót tulzók sajtójában rajmi ritkán esett róla szó, — mint tót író egyszerűen agyonhallgatták. Mert hát a tót tulzóknak nem kell olyan tót ember, akit a magyarok is tisztelnek, az ilyen ember gyanus nekik; de igenis kellene nekik nagy-szaju agitátorok, kellene nekik Stefanovicsok, Markovicsok, Hodzák, Hurbanok, Stúrok és hasonló emberek, akiket akár a halhatatlanság babéraiival is megkoszoruznak azért, hogy a jámbor tót népet ámitják, azt fajgyűlöltre igazadják és az egyenletlenség és visszavonás magvait hintik el e nemzet fia között. Nekik olyan írók és költők kellene, akiknek nem az örökké szép, nem a magasztos igazság az eszményképtű, hanem akik prózában, versben hazudni, rágalmazni, lázítani tudnak. Ez nekik az igazi poezis.

A „Slov. Týždenník“ most husvétkor kedveskedett előfizetőinek az általa kiadott 1906. év „Slovenský Kalendárral“. Van ebben egy-csok között egy „Nová pieseň“ (Új dal) című vers, amely a tótok nevető gyilkosának nevezi a magyart:

*HVadte, vrah sa iba smeje,
Že bez vôle sme, nádeje,
Že nás ako deti malé
Straša, vohnal v chabé žiale.*

Ennek a tót poétának nem kell a béke itt e földön, szerinte ráérnek a tót rabszolgák az égben békességben élni, — itt csak harcolnai kell s lerázni azt a jármot, amelyet Vajánszky költött oda a tót nép nyakára. Ilyen az ultratút poezis. És a próza se különb. Halljuk csak!

A „Slov. Týžd.“-ben „Slováci!“ czim alatt egy vezércikk jelent meg, amelyben a következő részletek olvashatók:

„Mi a koalícióznak nem hiszünk, mert ő saját szájával szászor is kijelentette, hogy neki csak olyan választási jog kell, amely az ő zsebeit és büszkeségét nem csorbítja.“

Mi ebbe a mostani választásba azzal a tudattal megyünk bele, hogy az életünkért kell küzdenünk. Ha mi a leendő országgyűlésen nem leszünk becsületesen képviselve, akkor azt a választási jogot is ellopják tőlünk, amellyel eddig bírtunk.“

„Nekünk azt kell az általános választási jog, hogy anyánk ajándékát, a tót nyelvet megvérdessük.“

Ugyanez a lap hivatalos tudósítást hoz a tót jelölésekről. Tudni kell ugyanis, hogy a tót nemzetiségi párt (melynek Mudroň Pál áll az élén) és a Hodža-féle tót néppárt a választások idejére koalícióba léptek s közös végrehajtó bizottságuk is van Budapesten, amelyhez ajánlott levelekben kell fordulni a tót kertleteknek jelöltet dolgában. Az eddigi jelöléseket lapunk más helyén közöljük.

A jelöltek listája némi ellentétben áll a Hodža halina-elméletével. Hodža ugyanis azt hirdeti a tót népben, hogy urban, kabátos emberben ne bízzék, mert azok becsapják, — egyedül csak a halinában bízzék. E jelöltek között pedig egyetlen halinás ember sincsen, de van két jómódu kereskedőn (Skyčák és Mačalka) kívül 4 ügyvéd, 3 r. k. pap, 5 orvos, 1 bankhivatalnok és 1 hírlapíró.

Reméljük, hogy ez a kis lista a választások után még kisebb lesz. Ilyen elemeket nem tülhet meg kebelében a magyar törvényhozó testület s ha mégis sikerül majd egyiknek-másiknak bejutni az ország házába, azt onnan ki kell nézni... Nem azért, mivel tót, hanem mivel rossz tót, hazafiatlan tót.

A tót jelöltek.

A politikai életben beállott pangás, a határozott és erős kéz hiánya leginkább érezhető a nemzetiségek részéről megnyilvánuló mozgalmakban, amelynek eredménye a Budapest nemrég megtartott nemzetiségi közös tanácskozás, amelyen nemcsak a románok és szerbek, de a tótok is megjelentek és elhatározták, hogy a most folyó választási küzdelemben teljes erővel fognak résztvenni.

A jelszó, a melyet zászlójukra tültek, az *általános választási jog, községenként való tiltkos szavazással és a nemzetiségi kérdésnek jog és igazságosság alapján való megoldása*. Ezen

alapelvek figyelembe vételével intéztek felhívást az ország tót, szerb és román lakosságához.

A felhívás szövegét, melyet lapunkban már ismertettünk, nem ismétljük. Megjegyezzük azonban, hogy a budapesti konferenciának az volt a minket leginkább érdeklő tárgya, hogy ezen alkalommal állapították meg azon kertleteket, amelyekben nemzetiségi képviselőjelöltet fognak felállítani.

A tót nemzetiségi párt részéről abban egyeztek meg, hogy a következő helyeken állítanak fel jelölteket: a *szucsányi* kertletben *Mudrony Pál*, a tót nemzetiségi mozgalom feje; a *stubbyafürdői* kertletben *Mudrony János* ügyvéd; a *kulpini* kertletben *Hodža Milán*, a kertlet volt képviselője; az *ujbányai* kertletben *Ráth Agost* dr. ügyvéd; a *szlidési* kertletben *Medveczky Lajos* dr. ügyvéd; a *zolyomi* kertletben *Hodža Milán*; a *rossahegyi* kertletben *Srobár Vavro* dr. orvos; a *bobróvi* kertletben *Skicsák Ferencz*, a kertlet volt képviselője; a *badni* kertletben dr. *Minarik József* orvos; a *galgóczi* kertletben *Macalka Adolf* kereskedő; a *verbóvi* kertletben *Markovics Gyula* dr. orvos; a *szenci* kertletben *Veszolovszky Ferencz* ügyvéd; a *nagyszombati* kertletben *Kollár Márton* plébános; a *morvaszentjánosi* kertletben *Blaho Pál* dr. ügyvéd; a *bazini* kertletben *Jedlička Ferencz* dr. káplán; a *stomfai* kertletben *Joviga Nándor* plébános; a *szepecei* kertletben dr. *Kabina József* ügyvéd. — Nemzetiségi jelöltet kap a *liptószentmiklósi* kertlet is *Bella Mátyás* tarnóczi pap személyében. Ezenkívül a tót nemzetiségi tulzók tapogatóznak még a *bitsői* kertletben, ahol *Csajgya György* turócsezmártoni lapszerkesztő, valamint az *illavapuchói* kertletben, valamint az *alaokubini* kertletben, ahol *Vjeha Péter* léptetik föl, hogy a nemzetiségi politika termőtalaját előkészítsék.

A Nár. Nov. husvéti száma vezető helyen közli a tót választókhöz intézett felhívást, erősen lelkere köti hiveinket, hogy a párt-határozathoz szigoruan ragaszkodjanak és mindenki tehetségéhez képest járuljon hozzá a választás eredményének biztosításához.

Amint hírlik, a tót nemzetiségi tulzóknak ez alkalommal nagyobb pénzösszeg áll rendelkezésükre, amelyet nagyobbára Amerikából és Csehszögből kaptak. Es hogy ez így lehet, azt bizonyítani látszik az a körülmény, hogy a választási akciót a legnagyobb vehemenciával már megkezdették és ugyancsak vigan segít a *hriato* meg más egyéb nemzeti ital. Ez a körülmény is óvatosságra int bennünket és arra, hogy a tót párt szerveztségével szemben minden különleges érdekekről le kell mondanunk és szigoruan kell ragaszkodnunk a pártvezetőségek rendelkezésehez.

Minden attól függ, különösen a Felvidéken, és így nálunk Turócban is, hogy mennyire és mily lelkesedéssel tudunk tömörülni zászlónk alá.

Hogy pedig a 17 tót tulzó jelölt közül 15 elbukik, azt előre megjósolhatjuk. A magyarságnak pedig azt ajánljuk figyelmebe, hogy itt a Felvidéken csak két jelszót emlegethetünk: *magyar és tót*. Az előbbivel, kormánypárt írja zászlajára, hazafias dolgot segítünk diadalra; a másik hazafiatlanságot jelent, mely megosztani kívánja e haza lakóit. Ez utóbbiért tehát magyar ember nem küzdhet.

Az új kormány nem hozott ugyan nemzeti vívmányokat, de megmentette az alkotmányt és egy nagy táborba egyesítette a magyarságot.

Örizzük azt a tábort, hogy ellenségeink rést ne tihessenek rajta.

A tótok mozgalma.

A tót túlzók a szucsányi kerületben állandó jelöltjüket, *Mudroň Pál* turócszentmártoni ügyvédet, a tót mozgalomnak vezetőjét és a tót koalíciónak elnökét jelölték ezúttal is. A tótok ez alkalommal nagy reményekkel néztek a választás elé, mert úgy számítottak, hogy a központi vezetőség által megválasztatni kívánt alkotmánypartii jelölttel szemben a ruttkai magyarok mulhatlanul föntartják a függetlenségi jelöltet, amely esetben talán győzhetek is volna. Ez a számításuk azonban nem sikerült és amidőn hírdül vették, hogy alkotmánypartii jelölt nem lesz, hanem if. *Justh György* lépett föl függetlenségi programmal, reményeik lehettek és a részükről megindított mozgalom is csak a látszat kedvéért indult meg. A zászlók elkészítésével azonban siettek és már a héten, esztörtökön, több *Mudroň* féle zászló volt Turócszentmártonban és a falukban is látható.

A *stubbyafürdői* kerületben, úgy, mint a múlt alkalommal, most is *Mudroň János* dr. ügyvéd lépett föl és fog megküzdni báró *Réay* Simonnal szemben. Ebben a kerületben, ahol a hazafias elem túlyomó többségben van, *Justh Ferencz*, aki három cikluson át képviselte a kerületet, mindig több száz szótöbbséggel győzött a tót nemzetiségi jelölttel szemben. Egy ízben a nemrég elhalt *Paulinyi Tóth Zsigmonddal*, kétszer pedig a most is fellépett *Mudroň Jánossal* szemben. Minthogy pedig a kerület hangulata nem változott, sőt határozottan javult, a magyarság győzelme itt is teljesen bizonyos.

Mosócraól írják lapunknak folyó évi április hó 19-éről keletve, hogy *Mudroň János* tót nemzetiségi jelölt, *Hilmer znióvár* aljai ügyvéd, Országh és *Obuch* elvtársak kíséretében előző napon Mosócraon járt és az ottani takarékpénztár helyiségében értekezletet tartottak. Mint hírlik, a tótok 540 biztos szavazatra számítanak, ami annak a jele, hogy vereségüket már előre látják. *Mudroň János* zászlói már szintén ki vannak tűzve, előkerültek a padlásról, ahová nem is régen most egy éve kerültek. Kitzütték *Mudroň* zászlóját a mosóczi ág. hitv. evang. egyházi felekezeti iskola épületére is, de a kir. tanfelügyelő rendelkezett, hogy az onnan eltávolíttassék, minthogy iskolai épületre semmi-féle választási zászló ki nem tűzhető.

A Nár. Nov. kirohanása.

A „N. N.” nem tudja fékezni retentő meglepetését afőlött, hogy if. *Justh György* függetlenségi programmal lépett föl képviselőjelöltül. Nemcsak *Justh Györgyöt* ócsárolja, de még azokat sem tudja *minek* nevezni, a kik jelölése mellett állást foglaltak. A népek emlékezetébe idézi azt a viselkedését, amelylyel a *turócsi nagyipar* fejlődését megakadályozta. Ezért kénytelenek most az emberek Amerikába vándorolni. A *turócsi nagyipar* alatt persze a *turócszentmártoni cellulosegyár* értendő, ami pedig *Justh György* nek talán egyik legnagyobb érdeme, mert azért, hogy azt magyar kézre juttatta, a zászláv

türevések hatását bénította meg messze időkre. A N. N. kirohanása minket nem lep meg. Nem pedig azért, mert már régen tudjuk, hogy az ő dicserete megbélyegző — ócsárlásra pedig nagy dicseret. Hát csak ócsárolja tovább *Justh Györgyöt*. Tegnap megjelent számában kortes-verset is közöl, mely teljesen a N. N. modorát tünteti föl.

Magyar nemzeti közművelődés.

XVI.

A magyarosítás.

A közművelődési egyesületek szövetségének ugyszólván programmbeli végeztelje az egységes magyar nemzeti állam kiépítése kulturális alapon. E végeztel a szövetség legkönynyebben az által érheti el, ha legfőbb intézményeiben, leggyakoribb szokásaiban, különösen pedig nyelvében forraszja össze hazánknak különböző ajku lakosait. Ellenzéki politikusainknak vesszőparipája, társadalmi ideáljainknak kísértező fénye, hogy a nemzeti nyelvet hazánk lakóinak minden rétegébe bevigye. Az önálló nemzeti hadsereg, egységes oktatás, melyet hovesvürt ellenzéktünk egyszerre türekszik, egy kardesapásra megfogatosítani, azt a szövetség lassan, következetesen gondolja keresztülvinni azért, hogy előkészíti a talajt a legnagyobb mérvű magyarosítási akciójával.

Számos egyesület fejt ki ma már hazánknak áldásos tevékenységet: ez irányban, minék foganatját látjuk az erdélyi közm. egyesület révén az erdélyi oláhoknál, kik egykor izzó fajgyűlölettel visellettek a magyar nép, valamint annak szokásai iránt, ma mind türelmesebbeké válnak s asszimilálódnak velünk; Felsőmagyarországon, hol a felsőmagyarországi közművelődési egyesület ágazza be munkásságával a legelszigeteltebb hegyvidéket is — jámbor tótjaink teljes magyar érzelmeikről tesznek nap-nap után tanuságot; közele az idő, hogy a dunántúli és délvidéki hovatoknál és szorbeknél is megtörik a bujtogató agitátorok fegyvere, ha a szövetség a közművelődési egyesületekkel karöltve, azok irányítását mellett intenzívebben sorompóba áll az Omladinák, Tribunák és Schulvereinek fondorkodó lázítása ellen.

A szövetségnek tehát a közművelődési egyesületekkel szemben, a magyarosítás érdekében tulajdonképen az volna a célja, hogy mlkődésüket kiegészítse oly irányban, amely irányban az egyesületek részint program, részint a szükséges anyagi eszközök híjján ma tevékenységet nem fejthetnek ki, azaz, hogy főlkjaikat, választmányaikat a szövetség keretébe — esetleg minden anyagi hozzájárulás elengedése mellett — bevonja.

De még fontosabb kötelessége volna a szövetségnek a közművelődési egyesületekkel szemben, azoknak anyagi támogatása. Ugyanis a szövetség költségvetésénél kimutatjuk, hogy a bevételeknek mintegy felével körülbelül 300000 koronával gyarapíthatná az egyesületek jövedelmét, illelőleg annyival járulhatna azoknak évi kiadásaihoz. A szövetségnek ezen támogatására pedig ugyancsak utalva vannak hazafias missziót teljesítő egyesületeink, hogy hivatásukat teljes mértékben keresztülvihessék, annyival is inkább, mert a magyar társadalom még mindig mos-

toha ápolásban részesíti az egyesületeket, minék igazolására elég felmenteni azon szomorú tény, hogy míg román kulturális czelokra maguk az erdélyi román pénztintezetek öt év alatt 400000 koronát, tehát éventént 80000 koronát adtak, addig a F. M. K. E. az egész magyar társadalomtól nem kapott többet évi 50000 koronánál.

Ez elsomortó statisztikai adat eléggé buzdító lehet arra, hogy az egész magyar társadalmat intenzívebb tömörülésre bírja a közművelődési egyesületek támogatásában. Bizton reméljük, hogy a magyar pénztintezetek is, melyeknek élen bizonyára jó hazafiak állanak, okulni fognak a román pénztintezeteknek kulturális czelokra való bő adakozásán s erősebb támogatás alá veszik a magyar kulturáért harcoló közművelődési egyesületeket.

A társadalmi gyttjtes támogatathatn ugyan direkte az egyes egyesületeket, de sokkal czélszertebb a szövetségnek központi pénztárból való közölése, onnnyiben nyilvánvaló, hogy kell egy fórumnak lenni, mely az egész magyarság áldozatkészségéből befolyó adományokat az egyesületek között a mutatkozó szükségletek arányában felossza egyrészt és másrészt kell egy fórumnak lenni, mely ezeknek az összegeknek czélszerü hovafoztását ellenörizze.

Eddigi czikkeink mindegyike ujabb és ujabb stírtető okát nyujtotta a szövetség megalakításának, ez elől nem is szabad tovább elzárkóznunk már azért sem, mert a szövetség az egész magyar társadalmat képviselvény, az államhatalommal szemben oly türelvenyhózi intézkedések létesítését kezdeményezheti, melyek megvalósítása elől a kormányok a szövetség, tehát a hazai közvélemény nyomása alatt ki nem térhetnek. Így éppen a magyarosítás érdekében a szövetségnek elsőrendü hivatása lesz, hogy a népoktatási törvény immár halaszthatlan revizióját keresztül vigye és pedig nem a pártpolitikai szükség, de a magyar nemzeti állam szükségletei alapján.

Uj élet.

Vármegyei közgyűlés.

Képviselőválasztási mozgalomok.

A béke helyreálltával felszabadultak a szívek és az örmómámor, mely az egész országot áthatotta, immár kiörsésre készül. Ó Felsége az országgyűlést f. évi május hó 19-ére összehíván, ezt a királyi kéziratot Turócsvármegye közönsége f. évi április hó 18-án tartott közgyűllésén hirdette ki. Soha királyi kézirát örvondetesebben nem érintette a nemzetet, mint ez, mely egy hosszú esztendő izgalmai után akkor szabadította föl a lelkeket, a mikor azok már a nyomor és szenvedés igáját oly közel látták.

Turócsvármegye közönsége, mely híven kitartott a nemzeti küzdelem mellett, büszkén tekinthet vissza az eredményre, melynek kivívásában neki is van része.

Megyei közgyűllés.

Benczky Akos dr. főjegyző alispánhelyettes pontban 10 órakor nyitotta meg a f. hó 18-ára összehívott rendkívüli közgyűllést, amelyre a vármegye minden részéből számos bizottsági tag jelent meg.

Majd felolvastatta a királyi kéziratot, mely az országgyűlést f. évi május hó 19-ére egybe hívja, egyben elrendeli, hogy a képviselőválasztások megejtésére a szükséges intézkedések megtéveszenek. Ezt a közgyűlés fájjal állva hallgatták meg, majd pedig lelkesen megjelénéztek, végül pedig hódolattal tudomásul vették.

Beniczky Akos dr. alispánhelyettes ezután meleg és hazafias érzéssel áthatott beszédben ismertette a szerencsés politikai fordulatot és indítványozta, hogy a mai közgyűlés alkalmából az új miniszterelnökök és minisztertanács táviraítalag üdvözölje a közgyűlést, a mi egyhangú lelkesedéssel elfogadhatván, a következő üdvözlő távirat adatott föl:

Nagyméltósága dr. Wekerle Sándor
m. kir. miniszterelnök urak

Budapest.

Turóc vármegye közönsége mai napon tartott rendkívüli közgyűléséből lelkesedéssel és hazafias örömmel üdvözli Nagyméltóságodat, valamint a kormányban helyet foglaló többi jelesünket a kivívott új alkotmányos helyzet alkalmából. Hazánk jobb jövőjébe vetett hitel áldást kértünk a béke művéhez és önzetlen vállalkozásukhoz. Egyuttal törhetetlen ragaszkodásunknak adunk kifejezést.

A vármegye közönsége nevében:
dr. Beniczky Akos, vm. főjegyző.

Végül Beniczky Kálmán volt alispán szólat föl és indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a f. évi április hó 25-én megtartani határozott vármegyei közgyűlést nem tartja meg, minthogy aza a békés fordulat által tárgyalanná vált.

A központi választmány ülése.

Turóc vármegye központi választmánya dr. Beniczky Akos alispánhelyettes elnöklété alatt f. hó 18-án, délután 3 órakor tartotta meg ülését, amelyen a választmány tagjai közül megjelentek: Justh Kálmán, id. Bulyovszky Simon, dr. Lax Adolf, Berecz Gyula, Dávid Ferenc, Michnik Gyula, Cserei Emil bizottsági tagok.

A vonatkozó rendeletek felolvasása után a választások megejtése f. évi április hó 30-ára tűzött ki.

Majd megalakították a választási bizottságok a következőképpen:

a) a szucsányi kerületben: Választási elnök Klimó Vilmos. Helyettes elnök Reöthy Vladimir, Jegyzők Jellinek Bertalan, Zátluerczy Vendel.

A II-ik szavazatszedő bizottság elnöke Kafenda Frigyes. Helyettes elnöke dr. Lax Adolf. Jegyzők Paulinyi Gábor és Veszely Imre.

b) a stubnyafürdői kerületben: Választási elnök Dugovich Titus. Helyettes elnökök dr. Messinger Mór és Záborszky Adolf. Jegyzők Bertsch Ottó, Brüll Adolf.

A II-ik szavazatszedő bizottság elnöke Párvy Endre. Helyettes elnöke Koviczky Imre. Jegyzők Toperczer Vilmos, Csepessányi Béla.

A stubnyafürdői kerületben.

A stubnyafürdői kerületben a választási küzdelem eredménye már most is kétségen felül áll, mert Justh Ferenc, a kerület volt országgyűlési képviselőjének hírei egytől-egyik lelkesedéssel csoportosulnak báró Révay Simon alkotmánypárti képviselő zászlaja alá. Báró Révay Simon, aki az előző választás

alkalmával a szucsányi kerületet képviselte, készséggel engedett a fölszólításnak, amelylyel a jelöltség elfogadására fölkérték. A hivatalos jelölés tulajdonképen csak ma délután történt meg Stubnyafürdőben, amely alkalommal báró Révay Simon is meg fog jelenni választói között, azonban a választási idő közel voltára való tekintettel, a választók már formailag is megállapodtak a jelölés személyében, báró Révay Simon zászlaját fogadva el, amely alatt diadallal fognak a választási harcba vonulni.

Ugyanezen kerületben a függetlenségi párt, mely az ősszel itt megalakult, szintén tartott ülést, amelyen azonban csak néhány ember jelent meg, bizonyára azért, mert a siker eredményét megzavarni nem óhajtják.

A tót nemzetiségi párt jelöltje dr. Mudrony János, turóc szentmártoni ügyvéd, aki az előző választás alkalmával szintén szerencsét próbált Justh Ferenczel szemben, azonban eredménytelenül, mert több száz szavazattal kisebbségben maradt. Bár a tót nemzetiségi bizonyosak a fölül, hogy ott a sikerre semmi kiállításuk sincs és inkább csak elvi szempontból állítottak föl jelöltet, amit ismert fanatizmusuk folytán erős agitációt fejtenek ki leginkább azért, hogy pártjukat együtt tartsák.

A párt valószínűleg együtt is marad, de a mandátumot majd csak báró Révay Simon fogja elvinni, aki mint tántoríthatlan hazafi és kiválóan korrekt ember, a választó közönség bizalmára mindenképpen érdemes.

Báró Révay Simon fogadtatása Stubnyafürdőben.

A stubnyafürdői kerület képviselőjelöltje, báró Révay Simon e hó 19-én a déli gyorsvonattal érkezett meg Stubnyafürdőre, ahol Justh Ferenc s a választókerület intelligenciájának nagy tömege lelkes éljenzéssel fogadta. Zorkóczy Tivadar főszolgabíró üdvözlő beszédére báró Révay nyomban válaszolt, meleg szavakkal köszönvén meg a lelkes fogadtatást s az előlegezett bizalmat. A kölcsönös bemutatkozások után — szívélyes bucsuzás és lelkes éljenzés közepette — Justh Ferenc társaságában báró Révay Ferenc mosózi kastélyába hajtatott. A programbeszéd megtartása f. hó 22-én, vasárnap délután 3 órakor lesz Stubnyafürdőben. A jövő héten körtra készül a jelölt s mint halljuk, hétfőn Zniót látogatja meg, ahol ünnepélyesen fogják fogadni és este 8 órakor a Magyar Olvasókör társasvasorát rendez báró Révay Simon tiszteletére.

A szucsányi kerületben.

A szucsányi kerületben, amelyet a mult országgyűlési ciklusban báró Révay Simon képviselt, a koalíciós pártok vezetősége úgy intézkedett, hogy ezen kerületben alkotmánypárti képviselő választassék meg. A függetlenségi párt azonban, mely a nemzeti küzdelem idejében ezen kerületben megalakult, a központi intézőség rendelkezését be nem várva, f. hó 16-ára Ruttkára képviselőjelölt gyűlést hívott össze, a melyen az egész kerületből számosan vettek részt; az értekezleten megjelenteket nagyobb részét a ruttkai vasuti alkalmazottak képezték, akik már az előző választás alkalmával is csak elveiknek fenntartásával és csupán azért támogatták szavazatukkal a szabadelvű párti jelöltet, hogy

ez által a magyarság győzelmét a tót nemzetiségi párt jelöltjével, Mudrony Pállal szemben biztosítsák. Ezzel a ruttkaiak tényleg hazafias áldozatot hoztak, amit az egész vármegye közönsége elismeréssel honorált.

A népes értekezlet, amelyet báró Révay László, a párt elnöke vezetett, dr. Szolárik Vilmos ruttkai vasuti orvost, a párt alelnökét kiáltotta ki a függetlenségi párt jelöltje gyantát, aki a jelöltséget el is fogadta azon feltétellel, ha a központi vezetőség jelöltségét tudomásul veszi és ha azt a megyei körök is támogatják. Ezt a körülményt küldöttségileg tudatták Justh Ferenczel és Beniczky Kálmán volt alispánnal.

A választókerület másik része pedig f. hó 18-án a vármegyei közgyűlés befejezte után tartott értekezletet, amelyen szintén számosan vettek részt. Itt Beniczky Kálmán változta a helyzetet és ismertette a vármegye közönségének politikai hangulatát, majd ajánlotta, hogy a kerület képviselőjelöltje ifj. Justh György, Turóc vármegyeinek volt főispánja kéressék föl, aki ugy képességeinél, mint szerzet, nagy érdemeinél fogva legméltóbb lenne ezen bizalmi állásra. A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után ifj. Justh György teljes őszinteséggel adta elő politikai és egyéni álláspontját és bár a közbecsülésnek és szeretetnek megnyilatkozását nagyra becsülte, még is kérte, hogy ez alkalommal tekintetnek el személyétől. A képviselőjelöltségre Beniczky Kálmán volt alispánt ajánlja, aki azonban röviden kijelentette, hogy nem szándékozik a vármegyét elhagyni, további munkásságát is Turóc vármegyének szenteli. Számosan szólatok föl ezek után és valamennyien azt hangoztatták, hogy a magyarság diadala csak úgy biztosítható, ha a vármegyében közismert és becsült férfi vállalkozik a jelöltség elfogadására. Ilyennek pedig ifj. Justh Györgyöt ismerik, akinek nevével a magyarság fényes győzelme biztosítható tekintethető. A jelen voltak részéről elhangzott beszédek hatása alatt végre kijelentette, ifj. Justh György volt főispán, hogy enged a közbizalomnak és a jelöltséget függetlenségi párti programmal elfogadja. Ezt a kijelentést szólni nem akaró éljenzés és taps követte.

Ugyanaz nap este Beniczky Kálmán volt alispán vezetésével többen mentek át Ruttkára, hogy az ottani függetlenségi párt által jelölt dr. Szolárik Vilmossal tárgyaljanak. A megbeszélés itt is sikerrel járt, mert Szolárik Vilmos dr. kijelentette, hogy ő csak az elvéért küzdött és személyét nem szándékozott előtérbe helyezni. Minthogy pedig ifj. Justh György személyében teljesen megbizik, szívesen lemond a jelöltségről, hogy a magyarság tömören és osztatlanul vehessen részt a küzdelemben.

Ez által a magyarság egysége biztosítva lévén, elhatározták, hogy ifj. Justh György képviselőjelölt f. évi április hó 22-én, délután Ruttkán mondja el programbeszédét.

A szociáldemokrata párt.

A szociáldemokrata párt, amelynek különösen a ruttkai vasuti munkások között több száz tagja van, folyó hó 19-én ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy ifj. Justh György képviselőjelöltöt levelet intézzen, amelyben felkéri, hogy az általános választói jog kérdésében elfoglalt álláspontját programbeszéd-

dében határozott formában fejte ki. A szociálisták párt az *előzetes, minden, közzétételre és egyenlő választási jogot követi.* Az általános választási jogra vonatkozó véleményükben lapunkban már bőven érintettük, most ezt ismételtül közöljük. A ruttkai szociálisták párt, amelyek programján értelmese vannak szociálistákot képezni, hogy-nyára törekven fogadják a választási jogokat olyan formájuk is, mely az egyenlő választási és politikai szabad népszavazást biztosítja, de egyben garantálni akarja arra nézve is, hogy a választási jog kiterjesztése a magyar államcsinane megújulásának vonja maga után. Nemzeti garancia nélkül mi a választási jog kiterjesztését nem tudjuk elképzelni.

Függetlenségi párti gyűlés.

A szociálisták függetlenségi párt Ruttkán f. hó 22-én közgyűlést tart, melyre a következő meghívót bocsátotta ki: Van szeretésed Uraságodat a függetlenségi pártunk f. hó 22-én, délután 2 órakor Ruttkán, a Waldmann szállóban megtartandó közgyűlésére tiszteltel meghívni. Tárty: Elnöki állás betöltése. Változás a jelölt személyben. Ruttkán, 1906. évi április 19-én. Dr. Szolárík Vilmos, alelnök.

H I R E K.

Munkatársainkat és olvasóinkat kérjük, hogy a választásokkal járó minden eseményről még aznap értesíteni sziveskedjenek lapunkat.

Személyi hírek. Báró Rézay Ferencz titkára kiseretében szerdán délután Mosócra érkezett. — Ruttkai Ráth Péter, m. kir. udvari tanácsos, a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatója. csütörtökön Ruttkán időzött, ahonnan Poprádra utazott.

Magyar egyház Turócban. Mintha ez is a béke előszai közé tartozna, hogy amikor a politikai küzdelmek diadalt aratnak, a vallásos élet is nemzeti irányt biztosít magának. Azt az öröndetes körülményt adhatjuk hírül, hogy Turócmezgyében megalakult a magyar református egyház, mely husvét hétfőjén megválasztotta tisztviselőit is. Főgondnok lett Somogyi Géza, gondnok Borbély Kálmán, algondnok Szilágyi Zsigmond, pénztáros Tóth Lajos. Az egyháztanácsa tagjai lettek Deák Béla Rózsahegyről, Tar József Szolnáról, Nagy Endre Alsókubinból és Nagy Lajos Ruttkáról. Mint hírlak, az új egyházat Antal Gábor református püspök legközelebb meglátogatja, aki ez alkalommal nemcsak a reformátusoknak, de a magyar-ságnak is szivesen látott vendége lesz.

Hodzát elítélték. A „Slov. Týždenník“ című tót lap Budapesten jelenik meg. Irányát pedig lapunk olvasói jól ismerik azokból a cikkekéből, amelyekben viselt dolgait szellőztettük. Ez a lap két évvel ezelőtől a néprőlőről hozott cikkeket, amelyben a magyarokat szidja és felhívta a tótokat, hogy drótozás helyett harcra keljenek a magyarokkal. A tót nép ugyan tovább is békében maradt, de a lap szerkesztőjét a bíróság felelősségre vonta. Hodza Milán szerkesztő, a volt képviselő, azt adta elő, hogy a cikket nem ő írta, csak „javította“, — egyébként mint

felelős marasztaltó átváltozta a felelőséget. Az esztendőben Budán maradt mint egyhavi államfoghatar és kétszer három péntekbete-mentre halta. Szülőhelye körülmények vették azt, hogy igazság miatt már bűntudatra volt. A Curia ma Václav hurok ándóletével, Tarna hurok eferálás és Bannparton koronagyűlés-helyettes lemondással után az későbbben hozzá-jarult. Tegye tehát Hodza Milán is belekerül a bír nemese mármint dínes sorába, ami most a választások előtt nagyon jó reklám a javára!

Furfangos csalás megalkotása e hó 9-én a franczosi kir. törvények bírósági tanácsát. Szabacska Márton ezennél parasztagada a mult év őszén birt vinná Amerikából ottan meg-alkotott négy társasággal és egy amerikai birt birtosító társaságnak 1000 dollárról szóló birtosítási körtényével. Idehaza kedre támadt a birtosítás önzeg megszerzéséhez és a csalásból a szűkebbes halotti levél és egyéb okmányok megszerzésén fáradozott. Múltan hasznalással igért telkesen összegeket több esztai intelligens embernek a hamis okiratok elkészítéséért, végre Remis Adam járásbíró-sági hivatalozója személyében czinkostársra akadt, aki 40 pengő forintokért bázhoz szállítva szolgáltatott neki egy hamis halotti levelet és egy ugyanilyen orvosi bizonyítványt. Mindkét hamisítvány Szabacska Mártonnak ez évi január hónap 25-én bekövetkezett gyászos elhunytát és eltemettetését igazolta. A biztosító társaság ezen okiratok alapján beklátta a jó egészséggnek örrendő Szabacska Márton özvegyének a pénzelvételhez szükséges nyugtát azzal, hogy azt a községi elő-járással előtt aláírva, küldje be. Most peze szükséges volt egy özvegyre. Ebben a fur-fangos parasztnak segítségére volt édesanyja, aki véletlenül özvegy is és a Szabacska Mária nevet is viseli, ugy mint Szabacska felesége. Ez tehát mint „özvegy Szabacska Mária“ jelentkezett a községi előjárásnál, ahol a valóságnak megfelelően tanusították, hogy a nyugtát öz. Szabacska Mária írta alá. A nyugta vétele után az amerikai társaság beklátta öz. Szabacska Mária címére a biztosítási összeget, melynek felvétele végett Szabacska Márton felesége jelentkezett a postán, ahol — miután egy ottani ismert polgár neje személyazonosságát igazolta, — ki is szolgáltatták a pénzes levelet. Történt azonban, hogy a nyáron kivándorolt Amerikába Szabacskanak egy szomszédja, aki affeletti elkeseredésében, hogy vele szemben egy peres ügyben vesztes lett, elérta az Amerikában székelő biztosító társaságnak, hogy a halottnak tekintett Szabacska odahaza jó egészségben van. Az amerikai biztosító társaság megbízásából Orván Emil dr. esztai ügyvéd feljelentet'e Szabacska és czinkostársait, akiket nyomban letartóztattak és vizsgálói fogságba helyeztek. A kir. törvény-szék e hó 9-én tartotta meg a főtárgyalást. A bíróság egy egész napi tárgyalás után csak késő este hozta meg az ítéletet, mellyel Szabacska Mártont mint tettest 10 havi börtönrre, nejt mint tettestársat 5 havi fog-házra, végül Remis Adámot ugyancsak mint tettestársat 8 hónapi börtönbüntetésre ítélte. Valamennyi többi vádlottat a bíróság felmentette. A tárgyalás iránt rendkívüli nagy érdeklődés mutatkozott, melyet lényegesen fokozott meg azon körülmény is, hogy Kepf Jakab esztai körjegyzőt, kivel szemben

egyéliránt a vádemelés semmi elfogadható indokkal nem birt, Esztás Károly védte. Az ítélet felmentő része ellen a kir. ügyész felelőbbeszt jelentett be.

Előléptetések a vasutnál. A legközelebbi előléptetések alkalmából a Turócmezgyében alkalmazásban levő m. kir. államvasuti tisztviselők közül is többen előléptek. Így *Labák József*, a rákópribózi állomás főnöke, továbbá *Benkő András*, a ruttkai állomás teherpénzár-vezetője *ellenőrök* lettek. *Szekely Ferencz* és *Schwarz Adolf* turóczentmártoni és Szmatek Andor ruttkai hivatalnokok pedig a VI. fizetési fokozatból az V-dik fokozatba léptek elő.

Hymenhirok. *Nádasy Ferencz*, a „Zölyom-várnegyei Hírlap“ szerkesztőtulajdonosa husvét hétfőjén váltott jegyet *Korczek Mártá-lyal*, *Korczek Zsigmond* pozsonyi ny. igazgató-hittanár s neje szül. *Bell Emilia* leányával. — *Bartek Gyula*, jelenleg krompachi, előbb több éven át turócmezgyei állami iskolai tanító Krompachon eljegyezte *Jován Erzsikét*. — *Waldmann Zsigmond*, ruttkai vendégöl, eljegyezte *Vágbeszterczéről Holmann Hermit*.

Jubiláló főreáliskola. A kormócbanjai állami főreáliskola f. évi október hó 4-én üli 50 éves fennállásának emléktünnepét. A rendezőbizottság felkéri mindazokat, akik ennek az iskolának — bárcsak egy évig is — tanítványai voltak, hogy sziveskedjenek jelenlegi tartózkodási helyüket és állásukat május hó 15-éig az intézet igazgatóságával tudatni.

Szociálista népgyűlés Ruttkán. Az elmúlt hetekben tudvalevőleg megalakult Ruttkán a szociálisták párt és első népgyűlést e hó 19-én délután 6 órakor tartotta meg a Zweigenthal-féle vendégöl nagytermében. A hatóságot *Ujhelyi Attila* főszolgabíró képviselte. Elnökké megválasztott *Bürger Mór*, míg a napirendet: „A munkásság helyzete és az általános titkos választói jog“ — *Wolf Hugó* ismertette, ki magvas, közel két óra hosszágú tartó beszédében rámutatott a mai osztályparlament és osztályállam viszásságaira, végül arra buzdította a tekintélyes számú hallgatóságot, hogy azok, akik szavazati joggal bírnak, oly jelöltre adják szavazataikat, aki az általános titkos, községenkénti és egyenlő szavazati jognak a híve és ilyen értelemben agitáljanak is. A gyűlés azután szép rendben elszlott.

A ruttkai vasuti fogyasztási szövetkezet igazgatósága f. hó 19-én délután tartott ülést *Hauser Adorján* főfelügyelő elnök-lette alatt, amely alkalommal a Ruttkáról áthelyezett *Brunner Vilmos* elnök helyébe *Váczy Gedeon* főmérnököt választották meg a szövetkezet elnökévé. Mint halljuk, a szövetkezet, mely eddig a kassa-oderbergi vasut által átengedett helyiségben tartotta áruak-tárát, saját épületnek föllállítását tervezi. *Nemes Barna*, a vasuti Szövetség felvidéki kerületi elnöke pedig azon fáradozik, hogy a szövetkezetet kötelékébe a Szövetség tagjai is beléphessenek.

Az útrátót sajtó áldozata. Az esztergomi érseki papnöveldeiből a minap kizárták egy klerikust, aki már egy év mulva befejezte volna tanulmányait. Az ítélet felmiliti, hogy az illető növendék erkölcsi viselete kifogás-talan ugyan, de mivel a tót nemzetiségi esztó híve, egyházi szolgálatra nem alkalmazható. Iltó példát kellett statuálni annyival is inkább, mivel a nemzetiségi tótok megmozdultak. A

tót tulzók sajtója persze dühög e legujabb megrendszabályozása miatt s csak ugy önti feketeárga epéjét a papnövelde hazafias érzésü tanári kara, vezetősége ellen. Pedig önmagát kellene szidnia, korbácsolnia, amiatt, hogy eszlenen barbárságaival, szüntelen rágalmaival és ámitó tanaival a tót ifjuság szívét és elméjét megmételyezi, elrontja, tévedésbe ejti, bűnbe és veszedelembé kergeti. Az a szerencsétlen klerikus nem a magyar sovinizmus áldozata, mint ahogy ezt a barbár tót sajtó hirdeti, de áldozata annak a hazafiatlan, büntös iránynak, amelyet a „Katólické Noviny“, a „Slov. Týždenník“ stb. képviselnek; mert ha a hercegprimás megtüri, hogy a Kollárok, Jurigák, Novákok, Jedličkák stb. tót népgyűléseken, tót lapokban tót nemzetiségi igéket hirdessenek, tót nemzetiségi képviselők, vagy képviselőjelöltek legyenek, ahelyett, hogy lelkészi kötelességeiket végeznék, a primást és környezetét, tehát az érseki semináriumot sem, magyar sovinizmussal valódoni nem lehet. — De igenis van tót sovinizmus, amely ott dühög különösen a mindenkire nézve hozzáférhető tót nemzetiségi lapokban. Hadd álljon itt egy pár szemelvény a „Slov. Týžd.“ vonatkozó cikkeiből, amelyet — állítólag — egy katolikus pap irt ebbe a lapba. „Nemzet! Vigyázz és elmékedjél! A sovinizta sátán a lábával dobtantott, magára kivül volt. Talált ostoba és gyenge személyekben eszközt s a szarvára vette ami jó és erkölcsös gyermekünket, csak azért, mivel a nemzetét szerette.“ — „Nekünk katolikusoknak szegyenkeznünk kell a világ előtt ezért a tettért.“ — „Vénasszonyok! Azt hiszitek, hogy a tótok örökké nyulak maradnak, vagy hogy még gyermekek, akik vénasszonyoktól megjijednek?“ — „Tudjátok meg, hogy mi nem ijedtünk meg, hanem a fogainkat csikorgatjuk.“

Méhészeti tanfolyamok. A gödöllői áll. méhészeti gazdaságban tanfolyamok lesznek május 1—21-ig földmives kiscgazdák, május 22-től június 11-ig erdőbirtók, június 15-től 28-ig lelkészek, július 1-től 21-ig és július 24-től augusztus 13-áig néptanítók számára. Minden tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik föl. Bővebb tájékozással az érdeklődőknek szivesen szolgál e lap szerkesztősége is.

A háziaszony gondolkodása mulik a család üdvé, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-másta kávé

Kathreiner előállítási módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, ez által a legmegbecsülhetetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner mást és csak eredeti csomagokat kérjünk Kneipp páter védjeggyel.

„Ki divatos kalapot

ahar, az tekintse meg a
„KALAPKIRÁLY“
 (KLEIN SZ. Turócszentmárton)
 dús raktárát.

Üzlethelyiség ALSÓKUBINBAN

a főtérre, BRUCK-féle házban lakással és mellékhelyiségekkel
 1906. november 1-ével bérbeadó.

az érdeklődők közelebbi felvilágosítást az Árvamegyei Hirlap kiadójában nyerhetnek.

Védjegy: „Horgony“

Liniment. Capsici comp.
 a Horgony-Pain-Expeller pítéka

egy réjónak bizonyult hatásos, mely már több mint 30 év óta legjobb fájdalom-csillapító szernek bizonyult kártevésnél, csúsznál és megfázásnál bedőzésekben használtva.

Figyelmeztetés. Súlyos károsítványok miatt bevásárlások óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Raktár üzlegjeggyel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegben 80 fillér 1 liter 40 f. és 2 korona és üvegben 10 fillér üveggyosztárban kapható. — Raktár: Tótok József gyógyszerésznél, Budapestben.

Raktár gyógyszerésznél az „Arany oroszlános“, Frágában. Előzetesbeszélgetés 6 óra. Minden nap este 10 óra.

Kapható GAZDIK JÁNOS gyógyszerterében Kőrmöcbányán, SCHÖNAIKH VIKTOR gyógyszerterében Zníóváralján és TOPERCZER S. gyógyszerterében Turócszentmártonban.

462. sz.
 1906. tk.

Árverési hirdetményi hivonat.

A turócszentmártoni kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság kiskoru Kubicza Erzsébet és Kornél, mint dr. Kubicza János igazolt öröksei (képviseelve özv. dr. Kubicza Jánosné szül. Poradouszky Kornélia mint t. és t. gyámánya által) végrehajthatónak ifjabb Ertl Ferenc végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverést 46 korona 04 fillér követelés, ennek 1902. évi május hó 14-ik napjától járó 5% kamata, 21 korona 40 fillér már megállapított, valamint jelenlegi 16 korona 40 fillér és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett a beszercebányai kir. törvényszék terület köréhez tartozó turócszentmártoni kir. járásbíróóság területén, Lipócz községben fekvő:

1. a lipóczi 31. sz. tlkijben 1., 2., 5., 7., 8., 12., 14. sor. 50., 46., 426., 589., 783., 821. és 143. szám alatt felvett 1. B. 16. tétel szerint ifj. Ertl Ferenc nevére $\frac{1}{24}$ részben irt ingatlanra 413 koronában,
2. a lipóczi 106. sz. tlkijben \dagger 1. sor. 616. hr. szám alatt felvett 1. B. 22. tétel alatt ifj. Ertl Ferenc nevére $\frac{1}{72}$ részben irt ingatlanokra 150 koronában megállapított kiáltási árban az alábbi feltételek mellett elrendeli.

1. Az árverés által a lipóczi 31. és 106. sz. tlkijben az 1443/902. tk. számú végzésel Ertl Ferenc javára bekebelezett életfogytiglani haszonélvezeti jog nem fog érintetni.
2. Ezen árverésen a fent körülirt ingatlanság a kiáltási áron alól is el fog adatni.
3. Árverezni szándékozók tartoznak minden egyes ingatlanság becs, illetve kiáltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni.

Az árverés megtartására határnapul 1906. évi május hó 1-ső napjának délelőtt 10 óráját Lipócz községben a község házára kitűzi.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Turócszentmártonban, 1906. február 15.
 Petrás, kir. albiró.

Magyar és tót szövegű a d o k ö n y v e c s k e

(drbja 3 fill.), hadmentességi dijkönyvecske (drbja 4 fillér), utadó befizetési könyvecske (darabja 4 fillér), adóvédrehajtási jegyzőkönyv (100 darabonként 1 korona), valamint az összes községi és közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványokat raktáron tart a turócszentmártoni Magyar Nyomda.

FIGYELEM!

Megbízható, legjobb minőségű, hirtveves

valódi szépeességi **lenvászon**

és

damasztáru minden nagyobb
üzletben kapható

A késmárki gyár bejegyzett védjegye:

Hazai ipar!

Hirdetmény.

Alulírott ezennel közhírré teszi, hogy Mossócz (Turócsmegye) községben a főtéren fekvő 24. sz. lakóház és a 100 év óta fennálló, jó hírnévnek örvendő és gőzerőre berendezett sajtógyár a hozzá tartozó melléképületekkel és kerttel együtt szabad kézből eladó. Közlebbi feltételek az eladónál megtudhatók.

Mossócz, 1906. április 6.

Klimacsek Mihály.

Ezen
cégégreken
ismerni
meg a
boltokat,

melyekben
csak Singer
varró-
gépeket
árusítanak.

Singer varrógép r. t.

Zsolna, Körtér 14.

A világ legjobb írógépe
a Smith Premier.

Grand Prix-vel kitüntetve a Párisi
világkiállításon.

Főképviseelő: **MOSROCZI FERENCZÉ**
Turócsménárton.

A „Gresham“ életbiztosító társaság

kassai vezérügynöksége Turócsménárton székhellyel kiterjedt ismeretséggel bíró főügynököt keres kedvező feltételek mellett. Ajánlatok a Gresham kassai vezérügynöksége czimére intézendők.

A Gresham alapított 1848-ban.

Vagyon 1904. december 31-én	216.505.894.39	korona
Érvényben levő biztosítási tőkeösszeg	650.000.000.—	„
Díjtartalék	213.612.256.51	„
Biztosított feleknek kifizetett	491.748.857.43	„
1904. évi díj és (kamat) bevétel.	32.391.311.51	„
A magyarországi üzlet magyar értékekben elhelyezett díjtartaléka	25.132.222.10	„

A magyarországi igazgatótanács:

Gróf Andrassy Géza, v. b. t. t., országgyűlési képviselő, elnök. gróf Bathyány Tivadar, országgyűlési képviselő, gróf Benyovszky Sándor, országgyűlési képviselő, Bolgár Ferencz, országgyűlési képviselő, a képviselőház alelnöke, gróf Esterházy Mihály, v. b. t. t., országgyűlési képviselő, Simon Jakab, tőzsde tanácsos.

Ügyvezető igazgató:

Takács Zsigmond.

Igazgatóhelyettes:

Beckett A. Reginald.

Téli menetrend

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1905. évi október 1-től kezdve.)

Budapest—T.-Szt.-Márton:

Gyv. i. reggel 7:10, é. d. u. 1:38	i. d. u. 2:54, é. este 9:10
Szv. i. d. e. 9:35, é. este 7:52	i. reg. 8:42, é. este 7:00
Gyv. i. d. u. 3:30, é. este 10:21	i. reg. 6:08, é. d. u. 12:40
Szv. i. d. u. 5:35, é. reg. 4:18	i. este 11:35, é. d. e. 9:45
Vv. i. éjjel 11:10, é. d. e. 11:41	i. d. u. 4:57, é. reg. 5:20
Vv. — — — — —	i. d. u. 12:06, Jánoshegyre érk. 3:27

T.-Szt.-Márton—Budapest:

T.-Szt.-Márton—Rutka:

Gyv. i. d. u. 1:39, é. d. u. 1:47	i. d. u. 2:45, é. d. u. 2:53
Szv. i. este 7:54, é. este 8:03	i. reg. 8:30, é. reg. 8:40
Gyv. i. este 10:22, é. este 10:30	i. reg. 5:59, é. reg. 6:07
Szv. i. reg. 4:20, é. reg. 4:30	i. este 11:22, é. este 11:33
Vv. i. reg. 7:47, é. reg. 8:06	i. d. e. 11:16, é. d. u. 12:06
Vv. i. d. e. 11:42, é. d. e. 11:53	i. d. u. 4:45, é. d. u. 4:56

Rutka—T.-Szt.-Márton:

Budapest ny.—Zsolna:

Gyv. i. reg. 7:20, é. d. u. 1:33	i. éjjel 3:46, é. reg. 9:25
Szv. i. reg. 9:20, é. este 8:30	i. reg. 7:11, é. este 5:55
Gyv. i. este 6:45, é. éjjel 12:24	i. d. u. 3:14, é. este 9:45
Szv. i. este 10:30, é. reg. 7:20	i. este 9:15, é. reg. 6:35

Zsolna—Budapest:

A cs. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Rutka:

Szv. i. reg. 5:27 é. d. u. 12:10	Gyv. i. Iglóól é. d. e. 8:30
Szv. i. reg. 7:40 é. d. u. 2:06	Szv. i. reg. 4:50 é. d. e. 11:50
Gyv. i. d. u. 12:35 é. d. u. 5:36	Szv. i. d. e. 8:35 é. d. u. 4:18
Szv. i. d. u. 12:46 é. este 8:13	Gyv. i. d. u. 12:17 é. d. u. 4:48
Szv. i. d. u. 3:55 é. este 11:05	Szv. i. d. u. 2:36 é. este 8:40
Gyv. i. este 7:30 érk. Iglóig	Szv. i. d. u. 4:23 é. éjjel 11:35
Vv. i. este 10:41 érk. Iglóig	Vv. i. Iglóól é. reg. 6:14

Rutka—Kassa:

Rutka—Zsolna:

Szv. i. reg. 6:30 é. reg. 6:58	— — — — —
Szv. i. d. u. 12:31 é. d. u. 1:00	Szv. i. reg. 4:10 é. reg. 4:36
Szv. i. d. u. 2:21 é. d. u. 2:50	Szv. i. reg. 7:45 é. d. e. 8:15
Gyv. i. d. u. 5:42 é. este 6:04	Gyv. i. d. e. 11:50 é. d. u. 12:12
Szv. i. este 8:33 é. este 9:00	Szv. i. d. u. 1:50 é. d. u. 2:20
Szv. i. éjjel 11:17 é. éjjel 11:42	Szv. i. d. u. 3:34 é. d. u. 4:03
— — — — —	Szv. i. este 9:20 é. este 9:50

Zsolna—Rutka: